

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN THỊ MAI HIÊN

**THỰC TRẠNG HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP
CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TỈNH QUẢNG NINH
GIAI ĐOẠN 2006-2010 VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP
CHÍNH SÁCH CHO GIAI ĐOẠN 2011 – 2015**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60 34 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Thái Nguyên - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Đề tài “*Thực trạng hỗ trợ phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2006 – 2010 và một số đề xuất chính sách cho giai đoạn 2011 - 2015*” là công trình nghiên cứu độc lập của riêng tôi. Các số liệu, thông tin sử dụng trong luận văn được trích dẫn và tham khảo từ các nguồn gốc chính thức.

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 6 năm 2012

Tác giả

Nguyễn Thị Mai Hiền

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài “*Thực trạng hỗ trợ phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2006 – 2010 và một số đề xuất chính sách cho giai đoạn 2011 - 2015*” tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt, những ý kiến đóng góp quý báu của nhiều cơ quan, cá nhân.

Trước hết tôi xin cảm ơn Ban giám hiệu, Ban chủ nhiệm khoa và các thầy cô giáo khoa sau đại học Trường Đại học kinh tế và Quản trị kinh doanh – Đại học Thái Nguyên – những người đã tạo điều kiện, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập. Đặc biệt, tôi xin trân trọng cảm ơn PGS.TS. Bùi Quang Tuấn – Phó Viện trưởng Viện Kinh tế Việt Nam – người đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và thực hiện luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn Lãnh đạo, các đồng nghiệp tại Sở Kế hoạch và Đầu tư, Cục Thống kê, Sở Tài nguyên và môi trường, Sở Lao động Thương binh & xã hội... đã giúp đỡ và tạo điều kiện giúp đỡ khi điều tra, thu thập số liệu để nghiên cứu luận văn.

Ngoài ra, tôi cũng nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình, sự động viên và tạo điều kiện về thời gian và tinh thần của lãnh đạo, bạn bè, đồng nghiệp đơn vị nơi tôi công tác.

Với tấm lòng chân thành, tôi xin cảm ơn mọi sự giúp đỡ quý báu đó./.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 6 năm 2012

Nguyễn Thị Mai Hiền

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	viii
DANH MỤC CÁC BẢNG SỐ LIỆU.....	ix
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ	x
MỞ ĐẦU	1
1. TÍNH CẤP THIẾT CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU ĐỀ TÀI.....	1
2. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC.....	4
3. MỤC TIÊU VÀ NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU CỦA LUẬN VĂN	5
4. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU CỦA LUẬN VĂN	5
5. Ý NGHĨA KHOA HỌC VÀ NHỮNG ĐÓNG GÓP DỰ KIẾN CỦA LUẬN VĂN.....	6
6. BỐ CỤC CỦA LUẬN VĂN.....	6
CHƯƠNG 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ HỖ TRỢ DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA.....	7
1.1. DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA	7
1.1.1. Khái niệm doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa	7
1.1.2. Đặc điểm của doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa	10
1.1.3.Sự cần thiết hỗ trợ doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa	12
1.1.3.1. Vai trò của doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội	12
1.1.3.2. Những khó khăn, thách thức do chính sự hạn chế của doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam	15

1.2.1. Khái niệm, chức năng của chính sách hỗ trợ doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa.....	17
1.2.1.1. Khái niệm.....	17
1.2.1.2. Các chức năng cơ bản của chính sách hỗ trợ doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa.....	17
1.2.2. Nội dung chính sách hỗ trợ doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa	18
1.3. KINH NGHIỆM QUỐC TẾ VỀ HỖ TRỢ DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA VÀ BÀI HỌC RÚT RA ĐỐI VỚI VIỆT NAM	22
1.3.1. Kinh nghiệm của một số nước trên thế giới	23
1.3.1.1. Kinh nghiệm của Trung Quốc	23
1.3.1.2. Kinh nghiệm của Mỹ	24
1.3.1.3. Kinh nghiệm của Nhật Bản	25
1.3.1.4. Kinh nghiệm của Đài Loan.....	25
1.3.1.5. Kinh nghiệm của Hàn Quốc	26
1.3.2. Bài học kinh nghiệm cho Việt Nam	26
1.3.2.1. Xây dựng môi trường thuận lợi cho các doanh nghiệp nhỏ và vừa phát triển	27
1.3.2.2. Đẩy mạnh các biện pháp thực thi chính sách hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa.....	28
1.3.2.3. Cải cách chính sách ngoại thương	28
CHƯƠNG 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	30
2.1. CÁC VẤN ĐỀ MÀ LUẬN VĂN CẦN GIẢI QUYẾT	30
2.2 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	30
2.2.1 Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	30
2.2.2. Phương pháp thu thập tài liệu	31
2.2.2.1. Phương pháp thu thập tài liệu thứ cấp	31
2.2.2.2. Phương pháp thu thập tài liệu sơ cấp.....	32

2.2.3. Phương pháp xử lý và phân tích thông tin, tư liệu	32
2.3. HỆ THỐNG CHỈ TIÊU NGHIÊN CỨU	33
2.3.1. Chỉ tiêu xác định doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam	33
2.3.2. Chính sách của Nhà nước hỗ trợ doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa.....	33
2.3.3. Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa theo loại lĩnh vực hoạt động	33
2.3.4. Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Quảng Ninh theo mức vốn.....	34
2.3.5. Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Quảng Ninh đăng ký thành lập qua các năm.....	34
2.3.6. Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Quảng Ninh theo địa bàn.....	34
2.3.7. Đóng góp của doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Quảng Ninh.....	34
2.3.8. Đánh giá của các chính sách và môi trường pháp lý cho phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa	35
CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TỈNH QUẢNG NINH	36
3.1. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN DNCNNVV TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG NINH	36
3.1.1. Khái quát chung về tình hình phát triển DNCNNVV tỉnh Quảng Ninh.....	36
3.1.2. Đóng góp của DNCNNVV đối với sự phát triển của kinh tế của tỉnh Quảng Ninh.....	42
3.1.3. Những khó khăn và yếu kém của các DNCNNVV	45
3.1.3.1. Vấn đề về khả năng tài chính các DNCNNVV	45
3.1.3.2. Vấn đề đất đai và mặt bằng sản xuất	46

3.1.3.3. Nguồn thông tin	46
3.1.3.4. Về khả năng cạnh tranh, trình độ của đội ngũ quản lý và lực lượng lao động	47
3.1.3.5. Trình độ kỹ thuật, công nghệ sản xuất	47
3.2. Thực trạng chính sách hỗ trợ	47
3.2.1. Hỗ trợ tài chính các DNCNNVV	48
3.2.2. Hỗ trợ về mặt bằng sản xuất và địa điểm kinh doanh cho DNCNNVV	52
3.2.3. Hỗ trợ cung cấp thông tin cho DNCNNVV	53
3.2.4. Xúc tiến mở rộng thị trường, hỗ trợ đào tạo nâng cao năng lực quản trị kinh doanh và đào tạo kỹ thuật	55
3.2.5. Hỗ trợ thực hiện cải cách thủ tục hành chính, cải thiện môi trường đầu tư, cơ chế xúc tiến đầu tư và khởi sự doanh nghiệp	59
3.3. ĐÁNH GIÁ CHUNG VỀ CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN DNCNNVV TỈNH QUẢNG NINH	60
3.3.1. Những ưu điểm của chính sách hỗ trợ phát triển DNCNNVV	60
3.3.1.1. Sự chuyển biến cơ bản trong việc ra và thực thi các văn bản pháp luật liên quan đến sự phát triển DNCNNVV	60
3.3.1.2. Những chuyển biến quan trọng trong cải cách thủ tục hành chính.....	63
3.3.2. Hạn chế của chính sách hỗ trợ DNCNNVV	65
3.3.2.1. Thiếu chính sách rõ ràng và thống nhất.....	65
3.3.2.2. Đối tượng được hưởng trợ giúp chưa được cụ thể	65
3.3.2.3. Hiệu quả của công tác tổ chức thực hiện chính sách còn hạn chế	66
3.3.3. Một số nguyên nhân cơ bản của những hạn chế trên	67
3.3.3.1. Nguyên nhân từ nhận thức.....	67
3.3.3.2. Nguyên nhân từ môi trường pháp lý và chính sách phát triển .	69

3.3.3.3. Nguyên nhân từ môi trường kinh tế và thực trạng của nền kinh tế.....	70
CHƯƠNG 4: ĐỀ XUẤT CHÍNH SÁCH HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TỈNH QUẢNG NINH GIAI ĐOẠN 2013-2015.....	71
4.1. QUAN ĐIỂM, MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI TỈNH QUẢNG NINH GIAI ĐOẠN 2011 - 2015.....	71
4.1.1. Các chỉ tiêu phấn đấu chủ yếu Quảng Ninh đặt ra	71
4.1.2. Phương hướng phát triển	72
4.2. QUAN ĐIỂM, MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TỈNH QUẢNG NINH GIAI ĐOẠN 2013 - 2020.....	72
4.2.1. Quan điểm phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa	72
4.2.2. Định hướng, mục tiêu phát triển doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa.....	73
4.3. MỘT SỐ GIẢI PHÁP VÀ KIẾN NGHỊ ĐẨY MẠNH HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP CÔNG NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH GIAI ĐOẠN 2013 - 2020.....	74
4.3.1. Hoàn thiện chính sách hỗ trợ dịch vụ tài chính, tín dụng.....	74
4.3.2. Hoàn thiện chính sách hỗ trợ mặt bằng sản xuất và địa điểm kinh doanh.....	77
4.3.3. Hoàn thiện chính sách cung cấp thông tin, xúc tiến thương mại.....	78
4.3.4. Hoàn thiện chính sách hỗ trợ đào tạo nâng cao năng lực quản trị kinh doanh và đào tạo kỹ thuật	80
4.3.5. Hoàn thiện cải cách thủ tục hành chính, cải thiện môi trường đầu tư.....	81
4.4. KHUYẾN NGHỊ ĐỐI VỚI TỈNH QUẢNG NINH	83
KẾT LUẬN	85
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	87

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
Ban QLKKT	Ban Quản lý các khu kinh tế
Bộ KHĐT	Bộ Kế hoạch và Đầu tư
CIEM	Viện Quản lý kinh tế Trung ương
CNH-HĐN	Công nghiệp hoá - hiện đại hoá
DN	Doanh nghiệp
DNNVV	Doanh nghiệp nhỏ và vừa
DNCNNVV	Doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa
HKD	Hộ kinh doanh
HTX	Hợp tác xã
NBRS	Hệ thống dữ liệu doanh nghiệp quốc gia
PCI	Chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh
KTCK	Kinh tế cửa khẩu
UBND	Ủy ban nhân dân
Sở KHĐT	Sở Kế hoạch và Đầu tư
VCCI	Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

DANH MỤC CÁC BẢNG SỐ LIỆU

- Bảng 1.1: Chỉ tiêu xác định doanh nghiệp nhỏ và vừa ở một số nước .
- Bảng 1.2: Chỉ tiêu xác định doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam .
- Bảng 1.3: Chính sách của nhà nước hỗ trợ doanh nghiệp công nghiệp nhỏ và vừa
- Bảng 3.1: DNCNNVV tỉnh Quảng Ninh đăng ký thành lập qua các năm.
- Bảng 3.2: DNCNNVV tỉnh Quảng Ninh theo địa bàn.
- Bảng 3.3: Đóng góp của DNCNNVV tỉnh Quảng Ninh.
- Bảng 3.4: Đánh giá của các doanh nghiệp về môi trường pháp lý phát triển DNCNNVV (đến 31/12/20110)
- Bảng 3.5: Đánh giá của các doanh nghiệp về thực hiện thủ tục hành chính (đến 31/12/20110)